Янка Купала

(1882-1942)

Тэма ўрока

Асноўныя этапы жыцця і творчасці Янкі Купалы

МЭТЫ:

- пазнаёміць вучняў з асноўнымі этапамі жыцця і творчасці Янкі Купалы;
- зацікавіць вучняў да чытання твораў пісьменніка;
- выхоўваць любоў да роднай літаратуры, да спадчыны

Эпіграф:

Стаім мы перад будучыняй нашай
І ўсё варожым, сочым ёйны ход ...
Ці ўскрэснім мы, душой упаўшы,
звяўшы,
Каб выйсці ў свет, як нейкі здольны род...

Я.Купала

Ваколіцы Вязынкі

КУПАЛЛЕ

ВАРАЖБА

І, як даўней, на волю
хвалі
Дзяўчаты кідаюць вянкі...

А. Вольскі

"Цёплым летам на
Купалле
Як ноч ляжа без граніц,
Зводы,чары бліжай,
далей
Відны ў пушчы над
крыніцай
Ля калоды, на калодзе –
У кожным лесавым
куточку,
Кветка-папараць
усходзе,
Зацвітае ў гэту ночку".

"У Купальскую ноч",1911г

Родныя мясціны

Вязынка.
Хата, дзе паэт нарадзіўся,-
цёплы прытулак памяці

БАЦЬКІ ПІСЬМЕННІКА

Дамінік Ануфрыевіч Луцэвіч

Бянігна Іванаўна Луцэвіч

Родная хата паэта

І старая, і малая
хатачка мая...

Яська ў шасцігадовым узросце

Ужо ў гэтым узросце будучага пісьменніка пачала цікавіць народная спадчына: песні, казкі, святы...

Успамін

«Прагнасць да ведаў не давала мне спакою, хоць усе дарогі да навукі, як гаворыцца, былі для мяне адрэзаны. Адно, што засталося, — гэта кнігі, і я ім аддаўся ўсёй душой і сэрцам.»

Я. Купала.

Успамін

« Да 21 года гаспадарыў дома — араў, касіў, сек дровы... Гаспадарка на чужой зямлі апрыкрала. Кінуў гаспадарыць дома і пайшоў шукаць «лёгкага» хлеба. Гэтак праслужыў тры гады ў броварах чорнарабочым. Зазнаў там такога пекла, якога яшчэ дагэтуль не меў.»

Я. Купала. *Аўтабіяграфія*

Першы надрукаваны верш

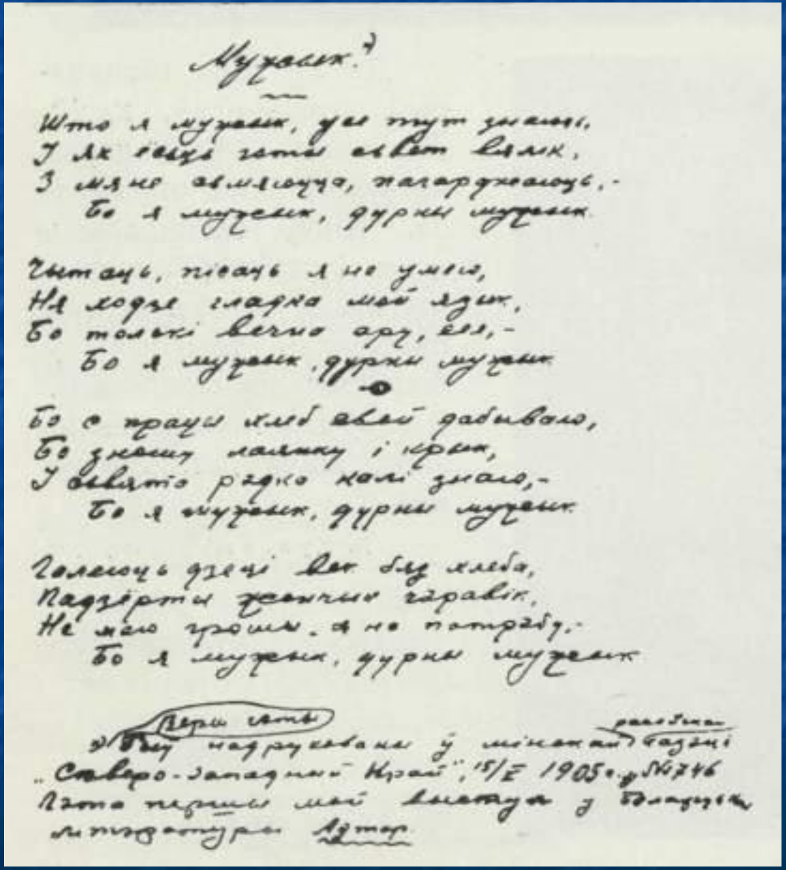

Мужык*)

Што я мужык, усе тут знаюць,
І як гавяда гэты свет вялік,
З мяне ўсмяюцца, пагарджаюць,—
Бо я мужык, дурны мужык.

Чытаць, пісаць я не умею,
Не ходзе гладка мой язык,
Бо толькі вечна ару, сею,—
Бо я мужык, дурны мужык.

Бо с працы хлеб свой дабываю,
Бо знаю лаянку і крык,
І свята рэдко калі знаю,—
Бо я мужык, дурны мужык.

Галодны дзеці век без хлеба,
Падзёрты жончын чаравік,
Не маю грошы, а ні патрэбы,—
Бо я мужык, дурны мужык.

*) Верш гэты быў надрукаваны ў мінскай расейскай газеце „Северо-Западный Край", 15/V 1905 г. № 746. Гэта першы мой выступ у беларускай літаратуры. Аўтар.

Першы зборнік

“ Першы зборнік маіх вершаў быў двойчы канфіскаваны: першы раз – па распараджэнню Пецярбургскага камітэта па справах друку, а другі раз – па прапанове віленскай адміністрацыі.”

Я. Купала

“НАША НІВА”

«Якую ролю я адыгрываў у «Наша Ніве»? Даводзілася ўсё рабіць: папраўляць рукапісы, у асаблівасці вершы, перакладаць з польскай, рускай або ўкраінскай моваў, рабіць карэктуру, дапамагаць у экспедыцыі газеты і г. д. Усё гэта даводзілася рабіць таму, што штат работнікаў быў вельмі абмежаваны.»

Я. Купала

З аўтабіяграфічных матэрыялаў

Пецярбургскі перыяд

Падымайся з нізін, сакаліна сям'я,

Над крыжамі бацькоў, над нягодамі.

Занімай, Беларусь маладая мая,

Свой пачэсны пасад між народамі!..

«Маладая Беларусь.» 1911 — 1912

1913 год

Вяршыняй дакастрычніцкай творчасці Я. Купалы з'яўляецца зборнік «Шляхам жыцця»

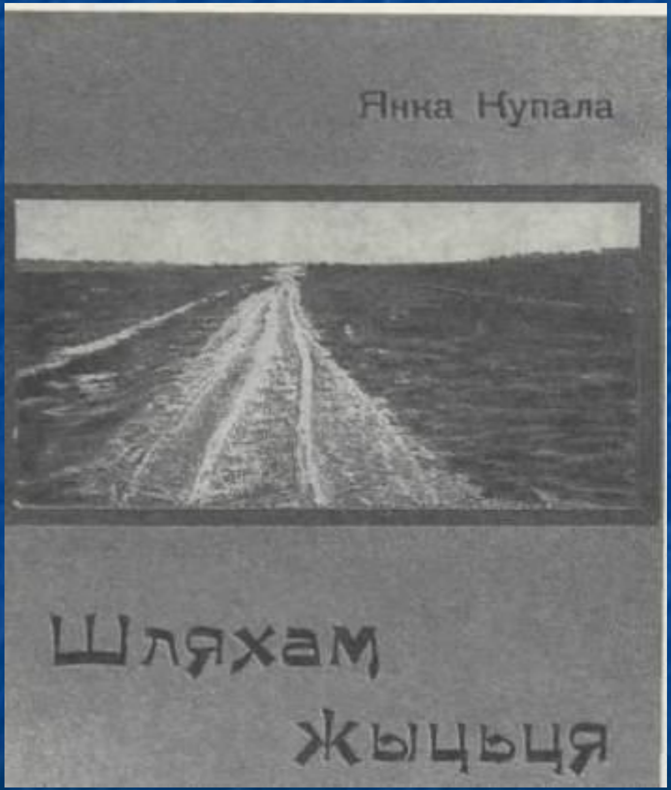

ЯВАР І КАЛІНА

Янка Купала і Ул. Ф. Луцэвіч. 1916 .

“Песняй вясны лебядзінаю,
Скінуўшы зімнія чары,
Шэпчуцца явар з калінаю
Ў сумнай даліне над ярам.”

Я. Купала

1916 год
прызваны ў царскую армію

“Я даўно чакаю таго дня, каб вярнуцца ў Беларусь. Мне хочацца хутчэй уключыцца ў літаратурную работу і пачаць больш пісаць твораў аб новым жыцці нашага народа.” Я.Купала

1922 год

У 20-х гадах працягвае змагацца за адраджэнне Беларусі

Званне народнага паэта

- У 1925 годзе ў сувязі з 20-годдзем літаратурнай дзейнасці Янку Купалу было прысвоена званне народнага паэта Беларусі

Першы з’езд пісьменнікаў

- У 1934 годзе Янка Купала ўдзельнічае ў рабоце Першага з’езда савецкіх пісьменнікаў, дзе ўпершыню сустракаецца з Максімам Горкім. Тут паэт выступіў з вершам-заклікам «Трэба нам песень»

Дача Янкі Купалы ў Ляўках

Плённым у жыцці народнага песняра быў “ляўкоўскі перыяд.” Гэта сапраўдная “болдзінская восень” паэта. Лепшыя вершы савецкага часу былі створаны тут.

Ляўкі

«Жыццё наша такое бадзёрае, вясёлае, што песні самі на вусны просяцца. Далі такія ў нас ясныя і прыгожыя, людзі такія ў нас, што сапраўды кожны з іх можа стаць героем у любы час, у любы міг; справы такія ў нас пайшлі, што ў кожным куточку Саюза Саветаў, у любым калгасе, на любым заводзе можна заваяваць сабе сусветную славу.»

Я. Купала

1939 год - ордэн Леніна

« ...Багатай узнагародай адказаў мне народ на мае песні. У многа разоў узнагароджана мая скромная, але ішоўшая заўсёды ад самага сэрца праца.»

Я. Купала

МАСКВА

1940 ГОД

Мінск, разбураны фашыстамі

Кліч да беларускага народа

«Беларусы, браты і сёстры мае! Пачалася вялікая і бязлітасная расплата з подлымі захопнікамі. На нашай зямлі знайшлі сабе магілы звыш шасці мільёнаў гітлераўцаў. Банды гітлераўскіх ваяк ужо коцяцца з савецкіх земляў, усцілаючы дарогі дзесяткамі тысяч трупаў штодзень і паліваючы нашы палі сваёй паганай крывёю...

Блізак час, калі зноў мы збяромся ў шчасці і радасці вялікай сваёй сям'ёй народнай зямлі для вялікай працы аднаўлення і творчасці.»

Я.КУПАЛА

Гасцініца “Масква”

28 чэрвеня 1942 года Янка Купала памёр.

Дваццаць гадоў яго прах пакоіўся ў Маскве. Да 80-годдзя з дня нараджэння паэта урна з прахам была перавезена ў Мінск.

Надмагільны помнік

УШАНАВАННЕ ПАМЯЦІ НАРОДНАГА ПАЭТА

Парк імя Янкі Купалы

КУПАЛАЎСКІ ПАРК

“Я люблю гэты помнік просты
Пад высокім зялёным шатром...
І нібы не было тае
ростані
Пад аркестра журботны гром.
Я гляджу на аблічча
роднае,
Песню славы складаю
з зарой.
Ты заўсёды, пясняр наш,
з народам быў,
І народ будзе вечна з табой.”
П. Панчанка

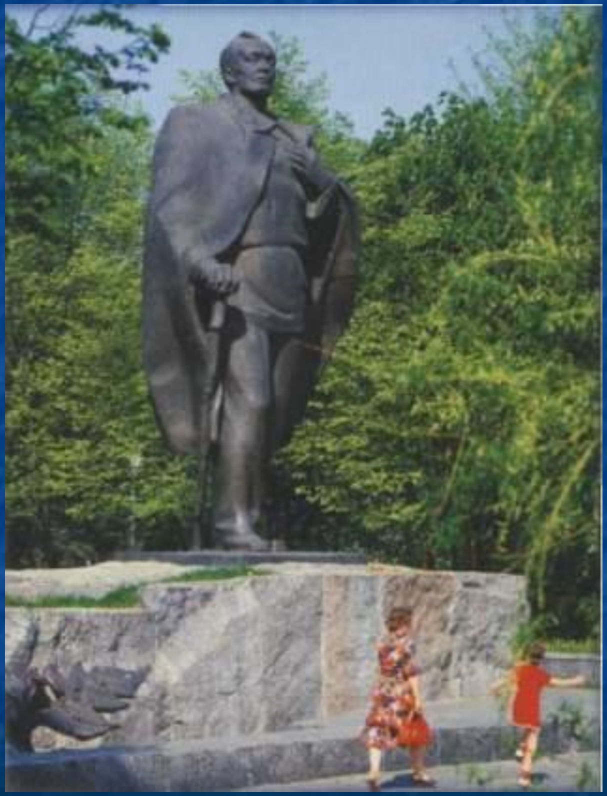

КАМПАЗІЦЫЯ “ВЯНОК”

“ І, як даўней, на волю хвалі
Дзяўчаты кідаюць вянкі.
Якія кветкі ў спалучэннях
Любоўна сплеценых
вянкоў!
А мне прыносіць ачышчэння
Струмень купалаўскіх радкоў.”

А. Вольскі “Купалле”

МУЗЕЙ СЛАВУТАГА ПАЭТА

“Цяпер стаіць тут
светлы дом,
Музей славутага
паэта.»

А. Астрэйка

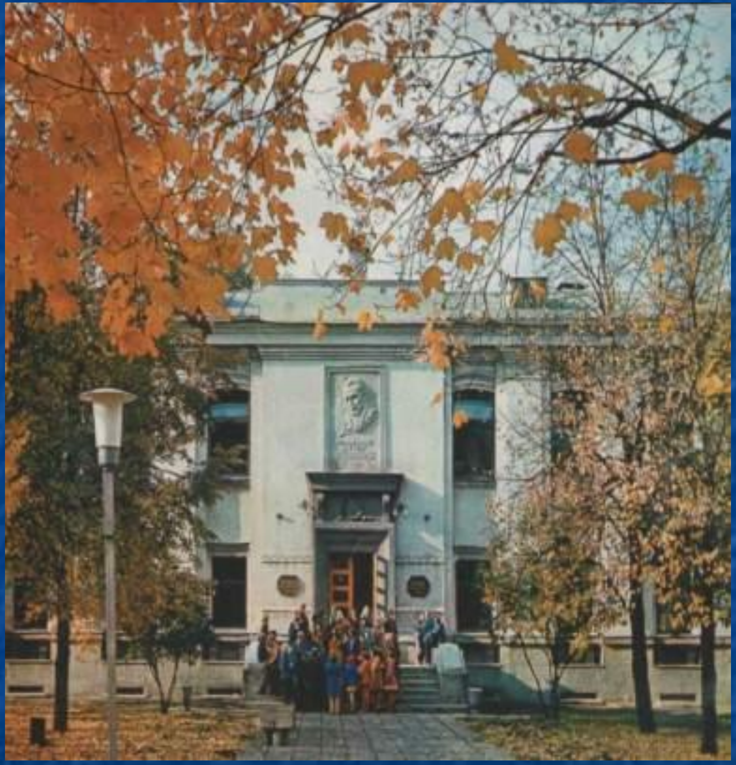

Літаратурны музей
Янкі Купалы

ПА ЗАЛАХ МУЗЕЯ

Літаратурная спадчына